

Barok

- 17. In 18. St
- **Barroco**: biser nepravilnih oblik
- Umetnost protireformacije in aristokracije
- Globalizacija sveta, kolonializacija
- Razkazovanje duhovne moči
- **Izhodišče sloga tridentinski koncil**
- **Dramatična** um., ki je proti renesansi bolj **dinamična**
- Začetek: **Rim** → po celini, kjer naleti na lokalne tradicije in se z njimi meša
- 3 glavni tokovi
 - o **Barok** (Ita, Špa, Flandrija, Nem)
 - o **Klasicizem** (Fra, Vs)
 - o **Naturalizem** (Niz)
- Splošne značilnosti:
 - o Težnja po **monumentalnosti + razgibanost**
 - o Smisel za **razkošje, okrašenost, dekorativnost**
 - o **Dinamičnost, gibanje, čutnost**
 - o **Dramatičnost + reprezentativnost**

ARHITEKTURA

- Monumentalna
- Pomembne dekorativne prvine (vodnjaki, stopnišča, mostovi, ceste)
- Arh. + večji kipi oz. slik. Slopi = celostna um.

Urbanizem

- Ulice širše + pojavijo pločniki, drevoredi
- Razkošna stopnišča
- **Temeljne značilnosti:**
 - o Zavračanje enostavnih shem v tlorisu
 - o Razgibana stavbna lupina
 - o Poudarek na osrednjem delu fasade
 - o Nasprotje med senco in svetlobo
 - o Kupola poudarja osrednji prostor
 - o Stebri velikih dimenzij
 - o Povezanost z naravo
 - o Park postane sestavni del dvorca + tekoča voda kot nepogrešljiv del + kipi kot sestavni deli vodnjaka
- **PR:** Gian Lorenzo Bernini, trg Sv. Petra

Sakralna arhitektura

- Cerkev želi **bazilikalni tip** cerkvene zasnove
 - o Bolj ustreza liturgičnim potrebam + novi ideološke zahteve

- V Nem se obd. Baroka začne po l. 1683
- **PR:** Il Gesu
- PR:** Bernini, c. sv. Andreja
- PR:** Borromini, c. sv. Neže
- PR:** Borromini, c. sv. Karla
- PR:** Johann Bernhard Fischer von Erlach, cerkev sv. Karla Boromejskega

Profana arhitektura

- Značilnost: dvorec, običajno zunaj mesta
- Zasnovan z monumentalnim srednjim delom + dve stranski krili
- Vse tri enote tvorijo reprezentančno dvorišče
- Na drugi strani razkošna parkovna ureditev
- Zgled mestnim palačam
- Posvetna baročna arh. Top = Versajska palača
 - o Bogat in fin barok
 - o Kompozicije umirjene
 - o Odsotnost manjših okrasov
 - o **Baročni klasicizem**
 - o Absolutna moč
- **PR:** Luis le Vau in Jules Hardouin Mansard, dvorec Versailles
- PR:** Jules Mansard in Charles le Burn, Zrcalna galerija
- PR:** Johann Bernhard Fischer von Erlach, dvorec Schonburnn

Kiparstvo

- Namen: Ganiti, očarati
- Najpomembnejše kip. Naloge:
 - o Oltarji
 - o Prižnice
 - o Nagrobniki
 - o Vodnjaki
- **Glavne prvine:**
 - o voluminoznost teles
 - o dinamične, razgibane poze, zavita telesa
 - o dramatično pretirana čustva
 - o pozlata, veličastje
 - o diagonalna kompozicija
 - o nabožna tematika
 - o uporaba različnih materialov
 - marmor
 - alabaster
 - bron
 - les
 - steklo

- **PR:** Bernini, Apolon in Dafne
- PR:** Bernini, portret kardinala Scipiona Borgheseja
- PR:** Bernini, David
- PR: Giovanni Lorenzo Bernini, Zamaknjenje sv. Terezije**
- PR:** Bernini, Nagrobnik papeža Urbana VIII
- PR:** Bernini, vodnjak štirih rek sveta
- PR:** Bernini, prestol Sv. Petra

Slikarstvo

- Novi verski motivi, nova krščanska personifikacija, alegorija
- Priljubljene tudi mitološke teme + reprezentančni portreti + tihožitja + krajine

Italija

- o Središče je **Rim**
- o **Značilnosti:**
 - Diagonalna kompozicija
 - Zavračanje simetrije
 - Chiaroscuro
 - Skrajni realizem
 - Pretiran patos
 - Nabožne teme
 - Posvetno slik. (žanr, pokrajina, portret)
 - Mitološka bitja

Caravaggio

- Odklanjanje akademskih pravil
- Modeli za njegovo slikanje so resnični ljudje
- Mešanje motivnih svetov in vsakdanjega življenja
- Premišljena trda kompozicija
- Zamrznjeni trenutki
- Realnost
- Močni svetlobni kontrasti
- **Chiaroscuro**
- **PR:** Caravaggio, Bakh
- PR:** Caravaggio, Večerja v Emausu
- PR: Caravaggio, Poklicanje Sv. Mateja**

- o V Bologni in Rimu se vzpne **klasicizem**

Annibale Carracci

- Iskanje lepotnega ideala in zlitja z naravo
- Začetnik **heroične pokrajine**, grajene iz klasičnih el.

- o Tretja pot v slik. Je **baročni stropni iluzionizem**
 - Nad nami namišljen prostor

- Pogled nam zdrsne v nebo, onstranstvo
- Pomembno vlogo imata barva in svetloba
- **Svetlobna perspektiva** = poslikava se sveti proti središču
- Odpira se pogled v nebesa
- Na sredini je božja luč = **apoteoza**
- 3 veliki: Varracci, da Cartona in Pozzo
- o **PR:** Annibale Carracci, strop Galerije
- PR:** Pietro de Cartona, Alegorija božje previdnosti in slave vlade Urbana VIII
- PR:** Andrea Pozzo, Apoteoza sv. Ignacija Lojolskega

Francija

- o **Značilnosti:**
 - Elegantna risba in antični vzori
 - Ustanovitev Kraljeve slikarske akademije
 - Umirjenost
 - Barvna usklajenost
 - Premišljena kompozicija
 - Zgodovinsko in krajinsko slikarstvo
 - Heroična krajina = podoba narave brez nepopolnosti resničnega sveta
- o **PR:** Poussin, Et in Arcadia Ego
- PR:** Lorrain, Vkrcanje sv. Pavle

Flandrija

- o Religiozni motivi
- o Dramatičnost

Peter Paul Rubens

- Prekipevajoča telesnost
- Patos
- Žive barve
- Dinamičen in barvit slog
- Dinamične in zapletene kompozicije
- **PR:** P. P. Rubens, Avtoportret z Isabelo Brandt
- PR:** P. P. Rubens, Poroka Marije Medičejske
- PR:** P. P. Rubens, Parisova sodba
- PR:** P. P. Rubens, Ugrabitev Levkipovih hčera

Holandija

- o **Slogovne značilnosti:**
 - Naturalizem
 - Umirjene in enostavne kompozicije
 - Temni in rjavkasti toni
 - Efekt svetlo – temno (ni močnih kontrastov)
 - Skupinski portret

Rembrandt van Rijn

- Osebe v gibanju
 - Realizem
 - Dramska napetost
 - Zlato rjava barvna skala
 - Chiaroscuro
 - **PR:** Rembrandt, Avtoportret z belo čepico
 - **PR:** Rembrandt, anatomija dr. Tulpa
 - **PR:** Rembrandt, Stogoldinarski list
 - **PR: Rembrandt, Nočna straža**
- o **PR:** Jan Vermeer, Dekle, ki bere pismo
- PR:** Jan Vermeer, Mlekarica
- PR:** Jan Vermeer, Pogled na Delft
- PR:** Fans Hals, Regentinje zavetišča za starce v Haarlemu

Španija

- o Značilnosti:
- Slike manjših formatov
 - Realizem
 - Brez domišljije
 - Glavni motiv je človeška figura
 - Slog: naturalizem
 - Pomembni sta barva in svetloba
- o 2 središči: Sevilja in Madrid

Diego Velazquez

- Realizem
- Ne idealizira
- Žive barve
- Optična skrivnostna svetloba
- **PR:** D. Velasquez, Pivci
- **PR:** D. Velasquez, Laz Lanzas
- **PR: D. Velazquez, Las Meninas**

Francisco de Zurbaran

- Žanrske scene
- Tihožitja
- **PR:** F. de Zurbaran, Zihžitje s pomarančami

Bartolome Estaban Murillo

- **PR:** B. E. Murillo, Brezmadežna
- **PR:** B. E. Murillo, Beraček